

Nuotolinio mokymosi sėkmės veiksniai. Lietuvos mokyklų patirtis (LMT projektas „Ugdymas nuotoliniu būdu pandemijos ir kitų krizinių situacijų atžvilgiu“, Nr. S-COV-20-2.)

Pagrindiniai projekto tyrėjai

Dokt. Irmantas Adomaitis

Dr. Justina Naujokaitienė

Doc. Dr. Elena Trepulė

Prof. Margarita Teresevičienė

Prof. Airina Volungevičienė

Projekto vadovė

Dr. Estela Daukšienė

Finansuoja Lietuvos Mokslų Taryba

Plačiau apie projektą ir jo rezultatus:

<http://studyonline.lt/mokyklacov19/>

Projekto tikslas

- tyrimais nustatčius kokybiško ugdymo nuotoliniu būdu kriterijus ir sėkmę lemiančius veiksnius parengti rekomendacijas ŠMSM, mokykloms, ir jų dalininkams/steigėjams dėl ugdymo organizavimo nuotoliniu būdu mokyklose pandemijos ir kitų krizinių situacijų metu.

Projekto uždaviniai

1. Pagrįsti ugdymo organizavimo nuotoliniu būdu **kokybės kriterijus** mokslinių šaltinių analizės pagrindu.
2. **Atskleisti** Lietuvos mokyklų **patirtį** pradedant organizuoti ugdymą nuotoliniu būdu Covid19 pandemijos metu ir **išskirti sėkmę lemiančius** ugdymo organizavimo nuotoliniu būdu **veiksnius**.
3. Suformuluoti rekomendacijas ŠMSM, mokykloms, mokyklų steigėjams ar dalininkams dėl ugdymo proceso nuotoliniu būdu organizavimo ir paramos teikimo pandemijos ir kitų krizinių situacijų metu.

Mokyklai pereinant prie nuotolinio mokymo pokyčiai vyksta šiose srityse:

1. Strategija, valdymas ir lyderystė
2. IT infrastruktūra
3. Skaitmeninis mokymosi turinys
4. Skaitmeninės kompetencijos ir tęstinis profesinis tobulėjimas
5. Mokymas, mokymasis ir vertinimas
6. Pagalba mokiniams ir mokytojams
7. Partnerystė, bendradarbiavimas ir tinklaveika
8. Kokybės užtikrinimas

Projekto empirinis tyrimas ir laikotarpiai

- 8 Interviu su mokyklos administracija

2020 rugsėjis

- 5 **Fokus grupės** (Tikslinės ekspertų grupės diskusijos) **su** atrinktų mokyklų **mokytojais**,
- 2 **Fokus grupės su** atrinktų mokyklų **mokiniais**
ir 2 **Fokus grupės su** atrinktų mokyklų **tėvais**.

2020 spalio

Interviu su mokyklos administracija bei fokus grupių su mokytojais, tėvais, mokiniais teminės analizės pirminiai rezultatai (2020 lapkritis)

1. Strategija, valdymas, lyderystė: mokyklų patirtys

- „nuotolinis mokymas **mus užklupo labai netikėtai, ir niekas nebuvo pasiruošęs**“ (A3)

tad kurdamos nuotolinio ugdymo strategiją, mokyklos pradėjo ne nuo nacionalinių dokumentų analizės ar bendrų dokumentų rengimo, o nuo technologinių sprendimų paieškos.

- *Bet man **nerūpi pati tvarka** [kaip dokumentas] iš karto, man **rūpi, kaip** technologiškai ir visaip organizacine prasme **viskas pradėtų veikti**, ir tam dalykui reikia pajungti komandas, kad jos dirbtų, tai čia ir yra iššūkis didžiausias, nes pavyzdžiui, kai mes supratome, kad viskas, jau išjungta mokykla ir mes du pavaduotojai atsisėdome tiesiog, nuotoliniu būdu <...> ir sprendėm, ką darom. (A7)*

1. Strategija, valdymas, lyderystė: sėkmės veiksniai

Neužtenka nuspręsti ir pasirengti tvarką – labai svarbu yra susitarimus ir taisykles iškomunikuoti visiems: pasirenkant vieną komunikacijos kanalą

2. IT infrastruktūra: Mokyklų pasirinkti technologiniai scenarijai

- Office 365
- Skype + dienynas +daug kitų
- Moodle + BigBlueButton
- Moodle +Adobe connect + Dienynas
- Googel Suite for Education
- Google Classroom + Dienynas
- Zoom + Dienynas
- Zoom +Dienynas +daug kitų

2. IT infrastruktūra: Technologijų pasirinkimą lemė

- **Patirtis** – rinkosi, ką iki tol naudojo mokytojai - kodėl:
 - *“mokytojai buvo susipažinę ir nereikėjo jiems iš naujo mokytis (A3)*
 - *„reikia čia, kad visi čia padarytų, čia negali sakyti, kad <...> čia dabar trys žmonės darys, reikia kad visi sugebėtų“ (A7);*
- **Konsultacijos** - *„Tarėmės su <...> partneriais, kurie padeda įgyvendinant technologinius sprendimus (A1)“*

2. IT infrastruktūra: Technologijų pasirinkimą lemė -> Sėkmės veiksniai

- Leido mokytojams rinktis **įvairius scenarijus** ir ne iš karto pasirinko vieningą sistemą:
*„mes mokytojams rekomendavom, kad **tą, ką geriausiai jie moka tai dienai, tai tą ir naudotų** (A2)*
- Įgyta patirtis leido priimti sprendimus mokyklos lygmeniu ir **ateičiai**, kad
„naudinga tada turėti vieningą sistemą” (A6).
- Sprendimai **kokią platformą** pasirinkti – priklauso nuo mokyklos prioritetų ir patirties, tačiau vieninga platforma yra būtina

3. Skaitmeninis turinys:

- Visos mokyklos išnaudojo tiek tradicinius vadovėlius, tiek skaitmeninį turinį
„esant karantinui, nuotoliniam mokymui, skaitmeninės priemonės buvo puiki alternatyva, esant įprastam mokymuisi, tai mokytojai linkę taikyti tradicines mokymo priemones, ypač vyresnio amžiaus mokytojai“ (A6)
- ir ne visi galvoja, kad jis būtinas: *„geras mokytojas iš bet ko padaro gerą pamoką... nėra panacėja ugdymo turinys ta prasme kad jis būtų būtinai elektroninis.“ (A7)*
- Skaitmeninis turinys yra labai brangus (A2, A7), rudenį skaitmeninis ugdymo turinys smarkiai pabrango (A1, A2, A7)

3. Skaitmeninis turinys: sėkmės veiksniai

- Būtinai visuotinai sutartas ir parengtas skaitmeninis mokymosi turinys visiems dalykas, visoms temoms, vienoje sutartoje platformoje (A1, A2, A3, A5)
- Į turinio kūrimą turėtų būti įtraukiami tiek mokiniai, tiek mokytojai (A2, A7)

4. Skaitmeninės kompetencijos: mokyklų patirtys

- Mokytojų turimos skaitmeninės kompetencijos labai skyrėsi (ir toje pačioje mokykloje)– vieni turėjo visai bazines skaitmenines kompetencijas, kiti jau buvo gerokai pažengę.
- Lengviausia buvo išmokti techninius dalykus, o daug sunkiau pereiti (kai kas taip ir nepriėjo) prie nuotolinio mokymo didaktikos (A8) ir vertinimo (A5)

„Būkime atviri ir nuoširdžiai pasakykime: „Ačiū, Korona, kad privertei mus stipriai patobulėti” (A4)

„Ir dabar <...> anksčiau tikrai nebuvo taip, kad mokytojas ateitų, sakytų, kad reikia man kabinete <...> multimedijos“ (A4)

4. Skaitmeninės kompetencijos: sėkmės veiksniai

- Bendradarbiavimas institucijos viduje yra labai svarbus – taip tobulėjama greičiau
- Skirtingo tipo mokymai reikalingi skirtingais etapais:
 - **Pirminiame etape svarbu technologijų funkcijos ir galimybės**
 - **Vėliau – didaktinis technologijų išnaudojimas**
- **Niekada skaitmeninės kompetencijos nebus 100% išstobulintos**

5. Mokymas, mokymasis ir vertinimas: mokyklų patirtys

- Daugiausia buvo naudojamos vaizdo pamokos su mokyklos pasirinktais įrankiais
- Buvo daug skirtingų pasirinkimų dėl tvarkaraščių
 - pasiliko tokius pačius – nieko nekeitė (100 proc. sinchroninės)
 - trumpino sinchronines pamokas (40 -35 min) bei pertraukas (pvz.pereita prie 1 ilgos)
 - Derino vaizdo pamokas su savarankišku darbu tarpe pamokų (30-50 proc. vaizdo pamokų)
- Vertinimas taip ir išliko iššūkis

5. Mokymas, mokymasis ir vertinimas: sėkmės veiksniai

- Kaip sinchroninių pamokų trumpinimas atsiliepė rezultatams?
- Lankstumas – tai kas tinka pradžioje nebūtinai tiks vėliau
- Kitokių užduočių atlikimas, jų pristatymas ir vertinimas gali būti sprendimai pereinant prie ugdymo nuotoliniu būdu

6. Pagalba mokiniams ir mokytojams: mokyklų patirtys

- *“Tai mūsų strategija buvo iš karto sukurti technologinės pagalbos grupę, kuri konsultuotų mokytojus, ir netgi tie, kurie yra labai silpni, jiems už nugaros stovėtų žmonės ir tiesiog net pamokoje būtų ir padėtų jam. Tai ir į tą grupę mes priėmėm žmones, kurie buvo visiškai nesusiję su technologijom – psychologės, socialiniai pedagogai, va ta visa kompanija ir ganėtinai gerų jaunų žmonių, kurie gerai nutuokia, gerai moka naudotis“ (A6).*
- *“Mokiniai padėjo mokytojams, mokytojai mokiniams.“(A5)*

6. Pagalba mokiniams ir mokytojams: Sėkmės veiksniai

- Ne tik IKT specialistas gali teikti pagalbą mokytojams, bet ir mokytojai tarpusavyje, mokiniai tarpusavyje, ir vieni kitiems.
- Labai svarbus yra tolerancija, jei kyla iššūkių
- „Mokiniai gali labai lengvai pasislėpti už technologijų“ (A7) – tad **susitarimai** yra itin svarbūs

7. Partnerystė, bendradarbiavimas, tinklaveika: mokyklų patirtys

- Patirties dalinimasis tarp mokytojų ir tarp mokyklų padidėjo
- Kai tėvų susirinkimai organizuojami nuotoliniu būdu – dalyvauja daugiau tėvų
- ŠMSM organizavo nemažai renginių, susitikimų, diskusijų su mokyklų vadovais *<...taip dažnai, kaip susitikimus darė ministerija per nuotolinį, dar niekad neteko... kiekvieną savaitę stabiliai pavaduotojai buvo užimti...>* (A5).
- Vis tik vadovai pabrėžia, kad jiems trūko produktyvaus bendradarbiavimo su ŠMSM ir aiškesnės nuotolinio mokymo įgyvendinimo strategijos bei kryptingumo (A1, A2, A5).

7. Partnerystė, bendradarbiavimas, tinklaveika: sėkmės veiksniai

- Technologijos gali būti naudojamos ir socializacijai, kuri ypač reikalinga karantino metu:

„labai svarbus mums atrodė dalykas, ką mes darėm, čia yra <vardas> ta idėja, kuri man atrodo yra auksinė, kiekvieną rytą nuotoliniu būdu 7:30 rinktis mokytojų kambarį nuotoliniam. Ir čia yra tas psichologinis momentas, ir jausti tą bendrumo jausmą turi, ir paskui dar po pamokų, 16:00 aptarimas metodinėse grupėse kaip sekasi. Tai buvo tokia, ryšių, informacijos pateikimo sistema ir kiekvieną dieną ryte turėdavome apie 40 prisijungusių ir būdavo ir malda bendra, ir akių mankšta, ir informacija... tas bendruomenės jausmas, kurį gali sukurti per šią dalyką, man atrodo čia buvo aukso atradimas, kur daugelis galbūt jautėsi vieniši, o kas norėjo.., buvo žmonių, kurie nenorėjo šito daryti, bet daugelis tikrai naudojosi šita galimybe“ (A7)

8. Kokybės užtikrinimas: mokyklų patirtys ir sėkmės veiksniai

- Buvo vykdytos mokinių/tėvų apklausos apie vykstantį ugdymo procesą (A1, A7) /Klasių auklėtojai rinko duomenis (A3, A6) ir remiantis gautais duomenimis buvo priimami sprendimai
- Svarbu susitarti (A8)
 - Kas yra nuotolinis mokymas ir kuo jis skiriasi nuo savarankiško mokinių darbo?
 - Kokia turi būti kokybiška pamoka?
- Klausimus apie kokybę interviu metu kėlė tik tos mokyklos, kurioms sėkmingai sekėsi ir kurios lengvai perėjo prie nuotolinio, nes turėjo įdirbio iš anksčiau

Ačiū
Estela Daukšienė

estela.dauksiene@vdu.lt